Siyaset âleminde

BUGÜNKÜ IRAK VE MAZİSİ

Yazan: **Süha Sakıb**

Bugünkü Irak devleti, Büyük Harb neticesinde eski Osmanlı devletinin Musul, Bağdad ve Basra vilâyetlerinden teşekkül etmiştir. 140,000 murabba mil genişliğindedir ve takriben üç milyon nüfusludur. Bu nüfusun (1940 sayımına göre) 1,146,635 i sünnî, 1,494,015 i şiî, 87,488 i yahudi, 78,,792 si hıristiyan ve 43,302 si sair dinlere mensubdurlar. Payitaht olan Bağdad 150,000 ve Irakın en bellibaşlı limanı olan Basra 50,000 nüfuslu birer şehirdirler. Irak, şimalden Türkiye, garbdan Suriye ve Erdün, cenubu garbî ve cenubdan Necid ve Küveyt, şarktan İranla çevrelenmiştir.

Irak meşrutiyet rejimine tâbi bir devlettir. Başında bir kral veya kral naibi vardır. Âyan meclisi 20 azadan,, meb'usan meclisi 88 azadan müteşekkildir. Memleket üç vilâyete ve 14 livaya ayrılmıştır.

***

Yeni Irak devleti, 1918 senesinin 7 son teşrin günü İngiltere ve Fransanın müşterek bir beyanamesile ilân olundu. 1921 de Irak Kralı olark seçildiği ilân oluna Faysal 1921 senesinin 23 ağustos günü tetvic edilmişti.

İngilterenin Irak mandasını deruhde etmesile beraber Irak halkının manda aleyhinde faaliyete geçtiği göze çarpar. Bu yüzden Kral Faysal, 1922 de mandanın ilgasile iki taraf münasebetlerinin bir ittifak muahedesile tayinini istemiş, fakat İngiltere bu muahedenin manda esasına istinad etmesi üzerinde ısrar etmişti.

Irak hükûmeti esa kanununu 1924 te ilân ederk 1925 te ilk parlamentosunu toplamış, Irak parlamentosu İngiltere - Irak münasebetlerinin tasfiyesinde mühim bir rol oynamış, nihayet 1930 da İngilter ile Irak arasında dostluk ve ittifak esaslarına istinad eden muahede imzalanarak Irakın Milletler Cemiyetine girmesile bu muahedenin tatbikına başlanmıştır.

Muahed Irakın istiklâlini tanımakta ve İngilterey dost ve müttefik devlet sıfatile Irakta bazı imtiyazlar vermektedir. Bu muahede mucibince, İngiltere Irakın müdafaasını deruhde ettiği için Irak da harb vukuu takdirinde müttefikine kolaylıklar göstermeyi taahhüd ediyor ve İngilter imparatorluğunun eczası arasındaki muvaslayı temin için bir takım üsler veriyordu.

Irak Milletler Cemiyetine de girdikten sonra komşularile ihtilâfları tasfiye etmiş, daha sonra dost ve komşu milletler arasındaki her ihtilâfı hakem yolile hal için yapılan Sadâbâd paktına girmiştir. Bundan başka Süudî Arabistan ve Yemen gibi Arab devletlerile çok iyi münasebetler tesis etmiş, elhasıl haricî siyaset bakımından sulh ve istikrar âmili olmak için herşeyi yapmıştır.

Fakat buna mukabil dahilde istikrarın bir türlü teessüs etmediği göze çarpar. Irakta ilk millî hükûmet 1920 de teşekkül etmiş ve o zamandan bugüne kadar Irakta yirmi sekiz hükûmet değişmiştir. Yirmi bir sene içinde yirmi sekiz hükûmet değiştirmek herhalde bir istikrar alâmeti değildir.

Bu yirmi sekiz hükûmetin başına geçenler mahdud şahıslardır: Abdurrahman Nakib, Abdülmuhsin Sadun, Cafer Askerî, Yasin Haşimî, Tevfik Süveydî, Naci Süveydi, Nuri Essaid, Naci Şevket, Reşid Âli, Cemil Eldef'i, Ali Cevdet Eyûbi, Hikmet Süleyman, Taha Elhaşimidir.

Irakın şimdiki hükûmet reisi Reşid Âli

21 sene içinde Irak hükûmetinin başına geçen bu şahsiyetlerin ilk dördü vefat etmiş olduğuna göre hayatta kalanlar dokuz kişidir. Bunlar, birbirlerine mütemadiyen selef, halef olmakta ve ekseriya beraber çalışmaktadırlar. Bu ekseriya beraber çalışan şahsiyetlerin birbirine karşı birdenbire en şiddetli muhalefete geçmelerinin hikmetini anlamak hakikaten güçtür. Meselâ bugün Başvekil olan Reşid Âli Geylâniye karşı en şiddetli muhalefete geçmiş olan Nuri Said Paşa, Reşid Âlinin teşkil ettiği kabinelerde onun Hariciye Nazırı idi ve Nuri Said Paşanın teşkil ettiği kabinelerde de Reşid Âlinin Adliye Nazırlığı yaptığını görüyoruz.

Irak, İngiltere imparatorluğunun muvasalası üzerinde bulunmak ve çok kıymetli petrol kaynaklarını ihtiva etmek dolayısile İngilterenin en büyük ehemmiyet verdiği yerlerden biridir.

Nitekim İngiltere, itimadını kaybeden ve Irak esas kanununu tanımıyarak devlet rejimini değiştiren bir şahsiyetin iş başına geçmesine ve Irakın bütün mukadderatını ele almasına tahammül edemmeiş, buna karşı Iraka derhal askerî sevkiyat yapmış ve son gerginlik çarpışma mahiyetini alır almaz Reşid Âli hakkındaki noktai nazarını bildirerek bu zatın mihver hesabına faaliyetlere geçtiğini ilân etmiştir.

Reşid Âlinin Irak efkârı umumiyesi tarafından gördüğü muzaheretin hududu malûm olmadığı, onun son darbei hükûmeti yaparken istinad ettiği kuvvetlerin hakikî mahiyeti de henüz anlaşılmadığı için Reşid Âli hakkında bir hüküm vermek sırası hulûl etmemiştir.

Fakat Irak ile müttefiki olan İngiltere arasında, bu kadar nazik bir anda çarpışmalar başlamsı, şüphe yok ki, teessürle karşılanacak bir hâdisedir.

Anlaşılan İngilterenin hedefi, Reşid Âlinin kurduğu rejimi yıkarak eski saltanat naibi Prens Abdullahı Bağdada iade etmek ve harbin devamınca Irakta asker bulundurmaktır.

Buna karşı İngiliz işgaline taraftar olmıyan bir kısım Iraklıların Reşid Âliye yardım edecekleri göze çarpıyor.

Süha SAKIB

Çocuk kampı Bartında kurulacak

İstanbul Maarif müdürlüğü tarafından her sene açılmakta olan çocuk kampları bu sene Bartında kurulacaktır. Bunun için, icab eden tertibatın alınmasına başlanmıştır. Bartında iki kamp açılacaktır. Kampı idare edecek mütehassıs muallimlerin kadrosu hazırlanmıştır. Şehrimizden istiyen aileler çocuklarını, şimdiden Maarif müdürlüğünde, bu işle uğraşan büroya kaydettireceklerdir.

Adalar ve Yalova tarifesi

Devlet Denizyolları idaresinin Adalar ve Yalova ile Anadolu hattı ilkbahar tarifesinin yarından itibaren tatbikına başlanacktır.

Yeni tarifede Büyükadadan sabahları ilk vapur 6,10, Pendikten 6,30 da kalkacaktır. Köprüden Adalara ilk vapur 7,20, Pendiğe 10,15 tedir.

Yalovadan hafta arasında 6,10, 14,30 ve 17,15 te, Köprüden Yalovaya 9, 13,30 ve 18 de üçer posta hareket edecektir. Pazar günleri Yalovadan 6, 17,45 ve Köprüden 11,25, 23,15 te ikişer posta vardır.

Yeni yapılan binalarda fennî şartlara riayet edilecek

Son zamanlarda yapılacak binalarda fennî şartlara uygun hareket edilmediği anlaşılmış ve bir inaşatı kontrol etmek üzere inşaat talimatnamesinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunda bilhassa fena malzeme kullanılmasının önüne geçecek esaslar vazedilmiştir. Bu meyanda binaların her katı ikmal edildikçe Belediyeye haber verilecek ve mühendisler tarafından bu katların ayrı ayrı fennî şartlara uygun olduğuna dair rapor verilmedikçe inşaata devam olunamıyacaktır.

Yüksekkaldırım tamir edilecek

Belediye, bu sene Yüksekkaldırım yolunu inşa ettirecektir. Yakında ihaleye konacak olan keşifnameye nazaran Yüksekkaldırımın merdiven kısmı mozaik parke olarak inşa edilecek, yaya yollar da asfalt yapılacaktır.

Bahriyeli Salim, Müddeiumumiliğe teslim oldu

Beyoğlunda bir dans salonunda, sevgilisi Mükerremi öldüren Bahriyeli namile maruf Salim Kurt, dün akşam geç vakit Müddeiumumiliğe teslim olmuştur.

Dünkü nüshamızda bu hâdisenin Gardenbarda vuku bulduğu yazılmıştı. Halbuki vak'a, Beyoğlunda Ova dans salonunda olmuştur. Tavzih ederiz.

HAFTANIN ŞAKALARI

Bir dil meraklısı - Cübbe ve çakşır! - Üstad Server Bedie bir ariza

Yazan: **BURHAN FELEK**

Bir dil meraklısı

Şehrihalin birinci günü enikonu güzel giyinmiş, orta boylu, kara kaşlı ve gözlü, esmer ve traş olmuş olmasına rağmen hâlâ çene ve dudaklarında kurşun kalemi tozu sürünmüş gibi geniş bir siyah gölge görünen, iri kalın parmaklı, gür saçlı bir zat Akşam gazetesinin hatırlı muharrirler odasına giriyor ve soruyor:

— Akşam kazetası bundadır?.

Gözlüklü, uzunca boylu bir muharrir cevab veriyor:

— Akşam gazetesi burası mıdır? demeli.

— Hah! Ağnadım! Zatınız mücerred (Va - Nü) sünüz!

— Va - Nü değil, Vâ - Nû demeli!

— Âfedersiniz. Bu lâf frenkçedir nedir? Va - Nü (cıblak ayağınan git) demek değildir?. Va - Nü da (git de bağla) mânasına gelir. Bendeniz haddim olmaarak biraz Franksızca bilirim.

Gözlüklü muharrir sinirleniyor.

— Azizim! Ne o, ne öteki. Dünyaya anlattık. Hâlâ (Vâ - Nû) ya mâna vermeğe kalkıyorlar. Yok bunun mânası efendim. Benim iki ismimin ilk heceleri.

— Tamam tamam! Yanıya abreveye...

— Abreveye değil, abreviye demeli.

— İşte beyefendi! Bendeniz de onu için geldim.

— Bir kere beyefendi demek yasak!

— Âfedersiniz mil pardon! Ağzımız alışmış beyefendi de ondan. Bay efendi diyecektim..

— Bay efendi de olmaz. Efendi kalktı.

— Nereye kalktı. Bizim mahallede caminin imamından, kuyumcu Hırant efendiye kadar hepsine efendi doorsak kimse tınmor... Lâkin siz kazetacısınız.. Elbettem daha iyi bilirsiniz, Değii mi bay bay..

— O ne o! İngilizce mi?

— Hayır efendim. Birinci bay bey yerine, ikinci de efendi yerine. Eder, iki bay.

— Hem kazeta değil, gazete demeli!. Gazete ka ile başlamaz. Ga ile başlar.

— Doğrusun bayım. Ga başka, ka başka...

— Ne söylüyorsunuz gözüm! Başka ka nedir?

— Yaniya ga başkadır, ka da başka diyorum.

— Güzel. Şimdi ne istediğinizi anlayabilir miyim?

— Beyefendi! Benim zatınızdan bir iricam var. Çok böyük bir irica.

— Estağfurullah! Buyurun.

— Her gün Akşam kazetasında...

— Gene kazeta.

— Töbe gazetasında görorum, şunun, bunun yağnışlarını düzeltorsunuz. Benim de doğru lâf etmeğe çok merakım vardır. Bana bunu için ders verirsiniz?

— Ne münasebet azizim?

— Münasebeti ne olacak? Para ile değil?

— Benim vaktim yok azizim. Sen onu bir edebiyat, bir türkçe muallimi bul da ondan öğren!

— Ah efendi bayım! Bana böyle sizin gibi çelebi bir zat adresi verirseniz fefkelade teşekkür kalırım zatınıza....

— Size bu hususta iki zat tavsiye edeceğim. Bunların ikisi de Ankaradadır ama arasıra buraya da gelirler. Yakalayabilirseniz onlardan türkçe öğrenebilirsiniz.. Birisi Nurullah Atadır. Yalnız o lâf ederken kelimenin daima tadına bakar. Siz onu yapmayın!. Diğeri de Ercümend Ekremdir. Ondan da ne şivesile görüştüğünü anlamadan ders almayın! Çünkü kimi rumca, kimi ermenice, kimi Arabkirlice konuşur. Sonra dilinizi düzelteyim derken şiveniz ebrulü olur. Haydi hoşça kalın dostum.

— Çok mersi beyefendi! Müsaadenizle... diyip çıkar.

Cübbe ve çakşır!

İstanbulun en büyük kumaş ticarethanesi hakkında ihtikâr suçundan dolayı takibat yapılıyor. Allah cümlemizin yardımcısı olsun.

Gazetelere bakılırsa bu ticarethanenin açıkgöz sahibleri işi şu şekle sokmuşlar:

— Gel buraya Moiz! Sen bizim hesabımıza fakat kendi namına bir dükkân aç! Biz sana yalancıktan mal satalım. Sen de bizden aldığın fiat üzerine yüzde yirmi beş kâr koyar satarsın!

Böylece bir dükkân, bir de tezgâhtar kirasile mallara yüzde yirmi beş vurmuşlar. Bu da kâfi gelmemiş... Bu mağaza doğrudan doğruya dışarıdan getirttiği mallara kendi ortaklarından birini komisyoncu diye göstererek gûya yüzde şu kadar komisyon vermiş. Onu da umumî masrafa zammederek kumaşın maliyet fiatını yükseltmiş.

Bu da yetmemiş. Alman mallarına İngiliz damgası vurmuş. Bu zatlar şimdi mahkemede hesab vermekle meşguller.

Dedik ya! Allah cümlemizin yardımcısı olsun. Demek şu giydiğimiz pantalonlara, yelek ve ceketlere verdiğimiz paraların hiç olmazsa yarısı bu yadigârlara hediye edilmiş. Edildiğine göre hani bir bulunmaz Hind kumaşı olsalar ya!

Şimdi böylelerini gördükçe Nasreddin Hoca merhumun çulhaya yaptığı muameleyi hatırlamamak mümkün olmuyor.

Merhum çarşıdan geçerken bir çulha dükkânına girmiş..

— Bana bir çakşır ver! demiş. Çıkarıp bir çakşır vermişler. Hoca evirmiş, çevirmiş ve iade etmiş.

— Sen şu çakşırı al da bana bir cübbe ver! demiş. Çakşırı alıp cübbe vermişler. Cübbeyi giymiş, beğenmiş ve çıkıp giderken dükkâncı sormuş:

— Efendi! Cübbenin parası?

— Çakşırla değiştik ya! Ne parası istiyorsun?

— Öyleyse çakşırın parası?

— Çakşırı almadım ki; şimdi sana iade ettim.

Bunlara da böylesi lâzım. Gelgelelim; Hocadaki zekâ hangimizde var?

Üstad Server Bedie bir ariza

Üstadım!

Geçen haftaki pazar yazınızda benim on gün evvelki bir makalemde maruf bir mısraın (olmuş) kelimesini (imiş) olarak yazmış olmamı ele alıp ne kadar cahil olduğumu ortaya koyuyorsunuz! Haklısınız üstadım! Hattâ az yazmışsınız! İsmimi tasrih etmeyişiniz de cümlece müsellem olan müsamaha ve nezaketinizin eseridir.

Hakikaten ne gaflet efendim! Bizim gibi bir «tuhaflık muharriri»

«Dünya var imiş ya ki yok olmuş
ne umûrum!»

Mısraındaki (yok olmuş) kelimesini (yoğ imiş) yazarsa nereye varır bu memleketin kültürü?

İsabet ettiniz! Kaleminiz var olsun. Siz üstadlar bizim gibilerin cehlimizi yüzümüze vurmakla bir millî vazife ifa etmektesiniz!

Sizin böyle cahilleri yakalamak ve ayıblarını yüzlemek husustundaki gayretinizi bildiğim için maruf bir beyti bencileyin yanlış yazmış diğer bir meslekdaşı haber vereceğim! Onun da hakkından geliniz de piyasada cahil muharrir kalmasın.

Efendim bu zat sizin gibi Tasfiri Efkârda yazı yazan Peyami Safa arkadaşımızdır. Onun suçu benimkinden de büyüktür. 24 mart tarihli Tasfiri Efkârda Gülistan sahibi meşhur şeyh Sadinin:

«Benî âdem âzâyı yekdîgerend,
Ki der âferineş ziyek gevherend»

Beytinin ikinci mısraını:

«Diğer üzvuhara ziyek gevherend»

haline getirerek mânasını da altüst etmiş iken birinin ihtarı üzerine ertesi günkü yazısında bunun bir «hafıza sürçü» olup aslının (Kider âferînîş) olduğunu yazmıştır. Bu büyük filozof ve muharririn hangi bir hatasına şaşalım üstadım! Sadînin biz yaştakilere ilk mekteblerde okuttukları bu maruf beytinin harab edilişine mi? Yoksa (âferîneş) kelimesinin âferîniş haline getirilerek mâna ve bünyesinin berbad edilişine mi?

Umarım ki; bana karşı, benim cehaletime karşı göstermiş olduğunuz titizliği bu arkadaş hakkında da deriğ etmezsiniz! Göreyim sizi!

B. FELEK

Şehir ve Memleket Haberleri

Tahtakaledeki yangın faciası

Krem imalâthanesinden çıkan yangında yaralanan işçi kız da dün hastanede öldü

Tahtakale yangınında, Sabuncu hanındaki vazelin ve krem imalâthanesinde bulunan Hasan Emiroğlu isimli çocuğun alevler arasında kömür haline geldiğini, Lora isimli genc kızın ateşten vücudünün yara bere içerisinde kaldığını yazmıştık. Bu işçi kız da yatırıldığı Haseki hastanesinde ölmüştür. Adliye hekimi Enver Karan, cesedin gömülmesine ruhsat vermiştir.

Diğer taraftan, hâdise yerinde makine mühendisi Beşir Tezel tarafından keşif yapılmıştı. Keşif neticesinde, evvelce sanıldığı gibi yangının imalâthanede havagazi parlamasından çıktığı anlaşılmakla beraber, bu kazada işçi kız Loranın dikkatsiz davranmasının da âmil olduğu kanaati edinilmiştir. Öğrenildiğine göre, işçi kız, krem dolu bir kazanı karıştırıyormuş. Krem kıvamını bulunca, havagazini söndürmesi lâzım gelirken ihmal etmiştir. Bu suretle krem kabara kabara kazandan taşmış, taşıp dökülünce de havagazi parlamıştır ve ecza dolu imalâthaneyi ansızın çepeçevre sarması üzerine, ne çocuk, ne de kız, kaçıp kendilerini kurtarabilmişlerdir.

Yapılan tahkikata nazaran, imalâthane 4000 liraya sigortalıdır. İçerisinde 6 - 7 bin liralık mal bulunduğu anlaşılmıştır. İki kişinin ölümile neticelenen hâdisenin, sadece kaza mahiyetinde olduğu neticesine varılmıştır. Bununla beraber Adliye ve zabıta, henüz tahkikata devam etmektedir.

Muallimler istedikleri yere gidebilecekler

Maarif Vekâleti tarafından bir müddet evvel gönderilen bir tebliğatta, muallimlerin imtihanlardan sonra da bulundukları yerlerden ayrılmamaları istenmişti. Vekâlet, dün alâkadarlara yeni bir emir göndermiş, imtihanları olmıyan muallimlerin şimdiden, diğerlerinin de imtihanları müteakıb, adreslerini bırakmak suretile istedikleri yere gidebileceklerini bildirmiştir.

Anadoluya nakledilecek vatandaşlar

Sefer tarifelerinde bazı tadilât yapıldı

Karadeniz limanlarına gidecek meccanî yolcu kafilelerinin dördüncüsü de dün akşam saat 18 de Aksu vapurile Zonguldağa hareket etmiştir. Aksu vapuruna binecek ikinci kafile Zonguldak yolcuları 870 kişi iken gene bunun pek azı vapura gelmiştir.

Nakil listelerinde tadilât yapıldı

Meccanen Anadoluya gidecekler için tertib edilen liste bu kafilelere ümid edildiği kadar yolcu iştirak etmemesinden dolayı aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

1 — 5 mayıs 941 pazartesi günü saat 14 te Bartın istikametine gidecek olan Tırhan vapuruna müretteb yolcuları Aksu vapuru ayni gün saat 18 de götürecektir.

2 — 6 mayıs 941 günü Ankara vapurile saat 18 de Samsuna kadar gidecek olan yolcular 8 mayıs 941 perşembe günü saat 18 de kalkacak olan ayni vapurla gideceklerdir.

3 — 9 mayıs 941 cuma günü saat 18 de gene Samsuna gidecek olan Tırhan vapuru o gün hareket ettirilmiyerek 11 mayıs 941 de Aankara vapuru kalkacaktır. Binaenaleyh 6 mayısa müretteb yolcular 8 mayıs ve 9 mayısa müretteb yolcular da 11 mayısta hareket edeceklerdir.

İstanbul öğretmenleri yardım cemiyeti

Azaya yapılacak yeni yardım şekli tespit edildi

İstanbul Öğretmenler Yardım cemiyeti ikinci toplantısını dün saat 15 te Kız lisesinde yapmıştır. Bu toplantıda, cemiyetin nizamnamesinin değişen maddeleri müzakere edilmiş, yeni şekil heyeti umumiye tarafından tasvib edilmiştir.

Cemiyet, şimdiye kadar yalnız ölen muallimlerin ailelerine yardım yapmakta idi. Bu husustaki madde tadil edilmiş, daha şümullü bir yardım şekli kabul olunmuştur.

Madde hükümlerine göre, azanın kendisine, evlendiği, çocuğu dünyaya geldiği ve anası, babası, çocuğu öldüğü zaman; vefatı halinde de bir defaya mahsus olmak üzere, hayatında tayin ettiği kimseye yardım yapılacaktır.

Evlenecek azaya, nikâhı müteakıb 35 lira, evlenenlerin her ikisi de maarif mensubu ve ayni zamanda cemiyete aza iseler 60 lira; çocuğu dünyaya geldiği zaman 25 lira, ana, baba maarif mensubu ve ayni zamanda aza iseler 40 lira; ana, babası, çocuğu ve eşi ölenlere 30 lira; kendisinin vefatı halinde ise, cenazesine sarfedilmek üzere 50 lira verilecektir. Hayatında tavsiye ettiği kimselere, cenaze masrafı çıktıktan sonra, 200 liradan aşağı olmamak üzere yardım yapılacaktır.

Cemiyete yeni girenlerden, duhuliye olarak birer lira alınacaktır. Her aza ayrıca, her ay 30 kuruş aidat verecektir.

İKTISAD

Akreditifleri kullanmıyan tüccarlar

Ticaret Vekâleti, muhtelif ithalât birlikleri delâletile ithalât tacirlerine açılmış olan akreditifler için mühim bir karar vermiştir. Bu karara göre, akreditif açılmış olan ve isimlerine tevziat yapılmış bulunan tacirler bu haklarını en kısa bir zamanda kullanmağa mecburdurlar. Haklarını kullanmıyan tacirler feragat etmiş addolunacaklardır. Bu haklar diğer akreditifi istimal eden tacirler arasında taksim olunacaktır.

Son zamanlarda muhtelif ithalât birlikleri emrine külliyetli miktarda akreditif açmıştır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizde 215,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda İngiltereye kendir, İtalyaya deri ve Rumanyaya nohud gitmiştir.

MÜTEFERRİK

Avukatların toplantısı

İstanbul Barosu umumî heyetinin bir zamandır devamlı surette yaptığı içtimaların dokuzuncusu, dün öğleden sonra, Eminönü Halkevinin yeni salonunda yapılmıştır. İki saat süren bu şimdiki halde sonuncu içtimada 1940 malî raporu ve murakıbların raporu okunmuş, tasvib olunmuştur. Bunu müteakıb, adlî müzaheret işleri, kâfi derecede paraları olmadığından davalarının takibinde Baronun yardımından istifade eden kimselerin vaziyeti görüşülerek, yardım şekli etrafında bazı kararlar verilmiştir. Bundan sonra, içtima bitmiştir.

Beşiktaşta pasif korunma tecrübesi

Bu sabah saat onda Beşiktaşta hava tehlikesine karşı pasif korunma tecrübesi yapılacaktır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Giridin ehemmiyeti

Girid, şarkî Akdenizde «kilid mevzi» veya «anahtar mevzi» denilen bir adadır. Balkanlar meydan muharebesini muvaffakiyetle bitiren ve Moranın Matapan burnunu tutmak üzere ve belki de tutmuş olan Almanlar, hiç şüphesiz, Giridi ele geçirmek istiyeceklerdir. Çünkü senelerce,

Girid bizim canımız
Feda olsun kanımız

diye bağırdıktan sonra, donanmasızlık yüzünden kaybettiğimiz bu büyük ada, şarkî Akdenizde «kilid mevzi», veya «anahtar mevzi» denilen mühim bir yerdir. Girid, diğer Ege adalarının hiç birine benzemez. Benzemediği içindir ki Yunanistan harbe girmek mecburiyetinde kaldığı zaman, İngilizler, hemen oraya koşmuşlar, deniz ve hava üsleri tesis etmişlerdir.

Şarkî Akdeniz hakimiyetinde en mühim rolü şimdi Girid oynayacaktır. Bu itibarla Almanlar, oraya sıçramak, İngilizler de oraya yapışmak istiyeceklerdir.

Şeklen bir inek memesine benziyen Moranın ucundaki «emcik» lerden şarktakinin denize gömüldüğü noktada Male burnu vardır. Bu burnun cenubunda Serigo adası gelir. Almanlar için evvelâ bu adaya sonra da Giride sıçramak mümkündür. Çünkü Serigo'dan Giridin Spada ve Busa burunları arasındaki mesafe 100 kilometre bile değil; 80 kilometre kadar bir şeydir. Eğer, Girid, kuvvetli bir surette denizden, havadan ve karadan müdafaa edilmezse Almanların kendi tayyareleri ve İtalyan deniz kuvvetleri himayesinde buraya bir ihrac yapmaları mümkündür. İtalyan nakliye gemileri de, Mihverin eline geçen Yunan kıyıları ve adaları arasından sığarak Yunan sularına gelebilirler.

Giridin Mihver tarafından işgali halinde artık İngiliz donanmasının Ege denizine girmesi imkânı kalmaz. Bundan sonra da, Almanlar, birinden ötekine sıçraya sıçraya, Onikiada ile birleşinceye kadar bütün Ege adalarına birer birer yerleşirler. Giridle beraber Ege adalarının kâmilen Mihverin eline geçmesi, Kıbrıs, Mısır - Süveyş ve Filistin için, mühim bir tehlike teşkil eder. Çünki Giridden ve muhasara edilmiş vaziyetten kurtulacak olan Onikiadadan buralara hava hücumları ve denizaltı akınları yapmak kabildir.

Giridin ehemmiyetini pek iyi bilen İngilizlerin, Yunanistandan geri çektikleri kuvvetlerini kısmen Giride yerleştireceklerini ve Yunan ordusundan kurtarılabilen kıt'aları da burada yeniden teşkilâtlandırmak suretile Giridi elden kaçırmamağa çalışacaklarını tahmin etmek yanlış olmaz.

Bir deniz hastanesi yaptırılacak

Halen İstanbulda Denizyolları idaresinin bir sıhhat servisi, dispanser ve reviri vardır. Limanlar Umum müdürlüğü de ayni şekilde bir sıhhat servisi vücude getirmektedir. Fakat ağır hasta ve yaralı olan deniz memur ve işçilerinin şehir hastanelerine gönderilmesi zarureti hasıl olmakta, onlarda da ekseriya yer bulunamamaktadır. Deniz işlerile alâkalı olarak maaşlı ve ücretli çalışanların miktarı binlercedir. Deniz üzerinde sık sık kazalar olmaktadır. Bu itibarla bir deniz hastanesi inşa olunması çok faydalı görülmektedir. Tetkiklerin ikmalinden sonra bu işin tatbikatına geçilecektir.

Garib huylu bir adam

Garib huylu bir adamdı. Herkes tarafından aynı şekilde tatbik edildiği için makul, mantıklı gibi görünen bir çok hareketlerin tam zıddını yapar, tenkide uğrıyacak olursa, en sağlam iddiaları çürütecek kadar susturucu bir cevabla mukabele ederdi. Safsatayı kendine mantık edinmişti.

Onu, kaç defalar, şakır şakır yağmur yağarken, sokakta, başı açık dolaşır gördüm. Şemsiyesinin kanadı altına sığınıp, yahud ceketinin yakasını kaldırıp hızlı adımlarla yağmurdan kaçanları müstehzi nazarlarile süzüyor, gökten dökülen sel gibi yağmurun, mevsimsiz bile yağsa, rahmet olduğuna iman etmiş bir tavırla, ıslanıp duruyordu. Bu pervasızlığının hikmetini bana şöyle anlatmıştı.

— Evvelâ, yağmurdan kaçan doluya tutulur, diye bir söz vardır. Yalan olsa, eski adamlar böyle söylemezlerdi. Şu halde, yağmur yağarken, taş yağıyormuş gibi kaçmanın, bu büyük hakikati inkâr demek olduğu meydanda. Nitekim, şu kaçışanlar, telâştan, yerdeki su birikintilerine batıp dizkapaklarına kadar zifosa bulanıyorlar, yalan mı?

— Doğru!

— Haydi, kaçtın, diyelim. Gideceğin yere varana kadar gene ıslanmıyacak mısın? Yağmur, «hele şu adam bir yere sığınsın da öyle yağayım» demez ya! Kaçsan da yağacak, dursan da. Bir de üstelik, koşup nefes nefese kalmağa ne lüzum var? Öyle değil mi?

— Öyle!

— Ben durduğum yerde ıslanıyorum, onlar koşa koşa ıslanıyorlar. Aramızdaki fark bundan ibaret. Ama, şemsiye, yağmuru tutar diyeceksin. O da boş lâf. Şemsiyeyi havada tutmak için kolun yorulduktan başka, bir de şemsiyenin kenarlarından dökülen sularla ıslanırsın; o seyyar çadırın, sahibine verdiği maskara kılık da caba! Yalan mı?

— Doğru!

Dostumun, muhatabına mutlaka tasdik ettirdiği fikirlerinde, safsatanın mı, yoksa mantığın mı fazla yer tuttuğunu anlamak pek müşküldü. O yağmurlu gün, kendisini sırsıklam sokak ortasında bırakıp uzaklaşırken, elimdeki şemsiyeden âdeta utanmıştım.

Bir başka gün onu, Balıkpazarında üzüm alırken gördüm. Küfesini boşaltmış bir üzümcile pazarlık ediyordu. Yanına gelince, hayretten donakaldım. Küfenin dibinde kalan, döküntü üzümleri alacaktı. Kılık kıyafetine, mevkiine ve

Küçük hikâye

Ölüm haberi

Hamdi Varoğlu

kesesine yakıştıramadığım bu hareketin, üzerimde yaptığı menfi tesiri yüzümden anlamış olacak ki, meşhur mantığile hemen izah etti:

— Döküntü üzüm alıyor, diye şaşma. Bak şu küfenin dibindeki tanelere? Çürüğü sağlamından fazla değil. Bu kadar fireyi, salkım da verir. Yalan mı?

— Doğru!

— Salkım üzüm alırsam, tanenin dörtte birine yakın çöp parası vereceğim. Döküntü alırsam, bir kere bu cihetten kârlıyım. Üstelik, döküntüdür, kimse almaz diye, bu üzümü yok pahasına yemiş oluyorum. Sonra da, hıfzıssıhha cihetini düşünmek lâzım. Tane üzüm kolayca yıkanır, hakkile temizlenir. Salkım mutlaka tozlu, kirli kalır. Haksız mıyım?

— Haklısın!

Hayat sigortasına girmişti. Bir sene sonra, sigorta şirketi aleyhine bir dava açtığını haber aldım. Sebebini merak edip sorduğum zaman:

— Azizim, dedi, hayat sigortasına girmek benim aklımdan bile geçmezdi. Günün birinde bir sigortacı musallat oldu. Hayat sigortasının binbir çeşid faydasından bahsetti; alt çenemden girdi, üst çenemden çıktı, beni sigortaya yazdı. İlk taksiti verdim. Üç ay sonra ikinci taksiti, bir o kadar zaman sonra üçüncüyü ödedim. Fakat, yavaş yavaş bana bir ölüm korkusu geldi. Ölüme karşı sigortalıydım. Her üç ayda bir verdiğim primler bana, mütemadiyen ölümü hatırlatıyordu. Kefenini, tabutunu kendi elile hazırlıyan, mezarını kendi kazan, ıskat parasını kendi dağıtan bir ölüm namzedinden farkım yoktu. Sigorta müddeti, on beş sene. Ben, on beş sene bitinciye kadar, her dakika ölüm korkusu içinde yaşamağa mahkûm olmuştum. Doğru değil mi?

— Doğru!

— Sigorta olmadan evvel, tasasız, korkusuz, gül gibi yaşayıp duruyordum. Peşime düşüp bin dereden su getirerek beni sigorta olmağa kandıran o simsar, hayatımı zehirlemişti. Herife düşman oldum. Haksız mıyım?

— Haklısın!

— Hem onu, hem sigorta kumpanyasını dava ettim. Verdiğim primleri geri istiyorum. Mukaveleyi bozacağım. Bu, sigorta değil, bana suikasd. Zaten, böyle giderse, günün birinde, bu ölüm korkusu beni ya çıldırtacak, ya füceten öldürecek. Neticede, sigorta kumpanyası zararlı çıkacak. İyisi mi, mukavelenin feshi, her iki tarafın da menfaati icabıdır. Yalan mı?

— Doğru!

Bu acayib fikirli dostumu, üç dört gün evvel pek meyus gördüm. Acaba, sigorta şirketi aleyhine açtığı davayı mı kaybetmişti? Sordum.

— Sus, sus! dedi. Dün fena bir haber aldım. Benim, pek sevdiğim bir süt kardeşim vardır. Samsunda oturur. Oradan gelen bir yolcu ile tesadüfen tanışmıştım. Süt kardeşimin, bir kaza neticesinde öldüğünü söyledi. Çoktandır mektub alamıyordum, merak ediyordum. Meğer, çocukçağız öleli bir ay oluyormuş. Yeis içindeyim. Çok severdim. Bu haber bana müthiş bir darbe oldu. Bir türlü inanmak istemediğim için, bir telgraf çektim. Sıhhatini bildir, dedim. Fena haber daima doğru çıkar. Telgrafa, cevab elbette gelmiyecek. Fakat, ümid, işte. Yüzde bir de olsa, ölmemiş olması ihtimalini düşünmek istiyorum. Pek meyusum, pek fenayım kardeşim.

Dostuma, başın sağ olsun, dedim. Kendisini, elimden geldiği kadar teselliye çalıştım. Ağlamaktan kızarmış, şişmiş gözlerini ikide bir mendilile siliyor, acıklı halile, beni de ağlatacak kadar müteessir ediyordu.

Ayrıldığımız zaman, onun, bir daha kalkınamıyacak derecede büyük bir darbe yemiş bir zavallı gibi, omuzları düşük, adımlarını sürüyerek uzaklaşmasını, kalbim burkularak seyrettim.

Dün, acısını tazeliyeceğimden korka korka, evine uğramıştım. Ne olursa olsun, bu matemli günlerinde onu yalnız bırakmak istemiyordum.

Odasına girdiğim zaman, yüzünü, iki gün evvelkinden daha meyus gördüm. Aldığı acı haber, her halde teeyyüd etmiş, çok sevdiği süt kardeşinin öldüğüne, artık şüphesi kalmamış gibiydi.

Onun bu matemli hali karşısında, korka korka, telgrafa cevab alıp almadığını sordum. Başını hazin hazin salladı,

— Aldım, kardeşim, dedi.

— E? Hayır haber inşallah!

— Evet, hayır haber.

— Hayatta mıymış?

— Hayattaymış.

Anlıyamıyordum. Ölümüne ağladığı süt kardeşinin hayatta olduğunu haber aldıktan sonra, sevinmesi icab ederken, hâlâ aynı matemli çehreyi muhafaza etmesine akıl erdirememiştim.

— Madem ki yalanmış, niçin hâlâ böyle meyussun? Beklediğin sıhhat haberile sevinmen icab etmez mi?

Başını, gene hazin hazin salladı:

— Ah! dedi, bilemezsin! Anlatamam ki sana! Bu gelen sıhhat haberi, bu sabah aldığım bu telgraf, ilk ölüm haberinden daha müthiş!

— Aman, fena halde merak ettim! Ölümden daha müthiş ne olur? Ne diyor, telgrafta?

— Sıhhatteyim. Mektub postada, diyor.

— İyi ya işte! Bunda, ben müthiş bir şey görmüyorum.

— Sen görmüyorsun ama, ben görüyorum. İlk ölüm haberini aldığım gün ne haldeydim, gördün. Gözlerim, ağlamaktan kan çanağına dönmüştü. Hemen hemen bütün hayatımı bir arada geçirdiğim kardeş diye tanıdığım ve sevdiğim tek insan o idi. Nasıl yanmazdım? Haksız mıyım?

— Haklısın!

— Fakat, insan, her acıyı unutur. Anam, babam öldüğü zaman da kendimi yerden yere atmış, haftalarca, aylarca dövünmüştüm. Fakat, zamanla, yavaş yavaş unuttum, onların yokluğuna alıştım. Allah, tesellisini veriyor. Doğru değil mi?

— Doğru!

— Süt kardeşimin ölüm haberi de böyle. İlk darbeyi bir defa yemiştim. Onu ölmüş diye belledikten sonra, tabiî, yavaş yavaş, onun matemini de unutacak, onun yokluğuna da alışacaktım. Haklı değil miyim?

— Haklısın!

— Fakat, ölmemiş işte! Sevinmedim değil, sevindim. Lâkin, er veya geç, bir gün olup, elbet ölecek. Ben, onun ölüm haberini bir kere daha alacağım. Bir kere daha aynı yeise, aynı ıztıraba katlanacağım. Nasıl üzülmez, nasıl meyus olmam? Doğru değil mi?

— Doğru!

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2							■		
3					■			■	
4				■					
5		■						■	
6									■
7			■						
8	■				■		■		
9						■			

Soldan sağa:

1 — Bu harbde hizmetleri görülen bir çeşid asker. 2 — Hürmet, vilâyet. 3 — Vuku bulma, bir soru edatının tersi. 4 — Bir emir, bir cins imtihan. 5 — Rüzgârın yaptığı. 6 — Öksürmek kelimesinin süt kardeşi. 7 — Bir hayvan yavrusunun feryadı, ihtiyatlı hareket. 8 — Bir cins ağac, bir hayvan. 9 — Maksad, ced.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Yapılacak işlerin listesi. 2 — İnsan yuvasının efradı, adî cins yer örtüsü. 3 — Mısır fir'avunlarından, güzel san'at. 4 — Elin içi, bir hastalık. 5 — Bir harfin okunuşu, eski şairlerimizden. 6 — Bir çeşid düzeltmek. 7 — Oturulacak yer. 8 — Sıfat edatı, ters çevirirseniz bir harb vasıtası olur. 9 — Bir yıldız, verme.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	F	İ	R	D	E	V	S	İ	■
2	İ	K	A	■	T	A	İ	S	■
3	S	İ	H	İ	R	■	Y	A	M
4	T	A	V	L	A	M	A	■	Ü
5	A	D	A	■	F	A	H	İ	Ş
6	N	İ	N	E	L	İ	K	■	T
7	L	A	■	S	I	L	A	■	E
8	I	T	I	R	■	■	L	U	K
9	K	■	S	E	B	Z	E	C	İ

SPOR

Mersinli Ahmed Tekirdağlı Hüseyin

Biri amatör, diğeri profesyonel iki güreşçi bugün karşılaşıyor

Profesyonel güreş müsabakalarının en mühimmi bugün Şeref sahasında Mersinli Ahmedle Tekirdağlı Hüseyin arasında yapılacaktır.

Mersinli Ahmed, uzun seneler, amatör güreş minderinde şöhret yapmış, buna mukabil Tekirdağlı Hüseyin profesyonel müsabakalarda nam kazanmış bir pehlivandır.

Maruf güreşçimiz Mersinli Ahmed

Amatör bir güreşçi olan Mersinli Ahmedin, Tekirdağlı Hüseyinle yapacağı bugünkü karşılaşma, güreş muhitinde büyük bir alâka ile karşılanacak ve bu müsabakanın galibi memlekette cidden büyük bir nam kazanmış olacaktır.

Amatörle profesyonelin ilk defa karşı karşıya gelerek yapacakları bu müsabaka azamî bir heyecan taşıyacaktır.

Tekirdağlı Hüseyinden otuz kilo noksan olan Mersinli Ahmed, serbest güreşte bütün bilgisini kullanmak suretile rakibi karşısında azamî dereceyi almak için çalışacağından bugünkü müsabakaya fazla bir ehemmiyet vermek lâzımdır.

Muhtelif sikletler arasında yapılacak bugünkü müsabakalara saat 14 te başlanacaktır.

Ankarada yapılan millî küme maçları

Ankara 3 (Telefonla) — Millî küme maçlarına bugün 19 mayıs stadında devam edildi. İlk maç Fenerbahçe ile Maskespor takımları arasında yapıldı. Fenerbahçe yirminci dakikada Rebiinin ayağile ilk golü yaptı. Fakat 28 inci dakikada Maskesporlular bu gole cevab verdiler. Bu golden sonra Maskesporlular, Fenerbahçeyi sıkıştırmağa başladılar ve 37 nci dakikada da ikinci golü attılar. Devre 2 - 1 Maskesporun lehine bitti.

İkinci devrede Maskesporlular 13 üncü dakikada üçüncü gollerini de attılar. Fenerbahçe 36 ncı dakikada ikinci ve 40 ıncı dakikada üçüncü golü atmağa muvaffak oldu ve müsabaka 3 - 3 beraberlikle bitti.

İkinci müsabaka Galatasarayla Harbiye arasında oynandı. Oyun, Galatasarayın hâkimiyeti altında cereyan etti. 31 inci dakikada Galatasaray ilk sayıyı yaptı. Bunu takiben de iki gol daha atarak devreyi 3 - 0 bitirdi.

İkinci devrede başından sonuna kadar Galatasaray hâkim oynadı. 20 nci dakikada dördüncü, 23 üncü dakikada beşinci golleri attı. Son dakikaya doğru canlanan Harbiyeliler 39 uncu ve 44 üncü dakikalarda iki gol yapmağa muvaffak oldular. Müsabaka 5 - 2 Galatasarayın galibiyetile bitti.

İstanbul Borsası, 3/5/1941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,70
Atina	100 Drahmi	0,9975
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,0975

ESHAM VE TAHVİLÂT

Sıvas - Erzurum II. ilâ VII.	19,30

Seyhan Vilâyeti Daimî Encümeninden:

1 — Adana Reşadbey mahallesinde 10 dersaneli ilk okul binası ikmali inşaatı keşif tutarı olan «30434» lira «22» kuruştan «28000» liralık kısmı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 20/5/941 tarihine musadif salı günü saat 16 da Vilâyet Daimî Encümeninde yapılacağından kapalı zarfları en geç bu saatten bir saat evveline kadar saat 15 te bu Encümen Reisliğine verilmiş olacaktır.

3 — İstiyenler bu işe aid keşifname ve şartnamelerini görmek için Nafıa Müdürlüğüne müracaat edebilirler.

4 — İsteklilerin «2100» lira muvakkat teminat vermeleri ve ehliyet vesikası almak üzere bu miktar iş yaptıklarına dair bonservislerile Ticaret ve Sanayi Odası vesikası, iki aded vesika fotoğraflarını, bir aded «38» bir aded «8» kuruşluk damga ve bir aded de bir kuruşluk tayyare pulunu yukarıda ikinci maddede yazılı günden üç gün evvel dilekçelerine bağlanmak suretile Vilâyete müracaatleri lâzımdır.

5 — Posta ile gönderilecek mektubların dış zarfı mühür mumile iyice kapatılacaktır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (3464)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1 — Keşif, şartname ve plânı mucibince idaremizin Tekirdağı Şarab fabrikasında yaptıracağı tuğla baca inşası işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.
2 — Keşif bedeli 17560,50 lira % 7,5 muvakkat teminatı 1317 liradır.
3 — Eksiltme 12/5/941 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
4 — Şartname levazım şubesi veznesinden ve İzmir, Ankara başmüdürlüklerinden, Tekirdağ müdürlüğünden 87 kuruşa alınabilir.
5 — Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parasını ve şartnamesinin «F» fıkrasında yazılı vesaiki ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale günü eksiltme saatinden bir saat evveline kaddar komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (3162)

Adana Belediye Riyasetinden:

1 — Adana şehrinin muhtelif semtlerinde bulunan fabrikaların pis sularını Ağba mevkiine kadar isale edecek tahminen 12 kilometre kanalizasyon etüdünün yapılması bir ay müddetle pazarlığa konmuş ise de talib çıkmadığından Belediye Encümeni kararile işbu kanalizasyon etüdünün proje ve şartnamesi dairesinde yapılmak üzere bir ay içinde açık eksiltme suretile münakasaya konulmuştur.

2 — Bu işin muhammen bedeli 2000 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 150 liradır.

4 — İhalesi 20/5/941 tarihine raslıyan salı günü saat 16 da Belediye binasında toplanacak Belediye Encümeni tarafından yapılacaktır.

5 — Bu işe aid şartname Belediye Fen İşleri Müdürlüğündedir. İstiyenler oradan alabilirler.

6 — Talibin ihale günü muvakkat teminatları, Ticaret Odası kayıd vesikaları ve bu işi yapabileceklerine dair evrakı müsbitelerile brilikte muayyen saatte Belediye Encümenine müracaatleri ilân olunur. (3131)

Hava Gedikli Namzedlerine

Gedikli namzedlerinden 15 - 18 yaşında olup muayenede kazanmış ve evrakları tamamlanmış olanlar 5 mayıs 941 pazartesi günü sevkedileceklerinden bunların pazartesi günü saat 6 da Kurumda bulunmaları ilân olunur. (3409)

Susurluk Belediyesinden:

Kasabamız ilkbahar hayvan panayırı 15 mayıs 941 tarihinde açılarak dört gün devam edecektir.

Panayıra gelecek alıcı ve satıcıların otel vesair her türlü esbabı istirahatleri temin olunmuştur.

Kasabamızın merkezî vaziyeti itibarile panayıra külliyetli miktarda hayvan gelmekte olduğundan en büyük tüccar ve müteahhidlerin ihtiyacını karşılıyabilecektir. (3403)

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Aşağıda cinsi yazılı makinenin sökülmesi ve ambalâjlanması pazarlıkla 7 mayıs 941 çarşamba günü saat 10,30 da Yıldızda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartname ve makineler hergün Akademide görülebilir. Taliblerin münakasadan evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatıracakları 60 liralık muvakkat teminat makbuzlarile birlikte mezkûr gün ve saatte Komisyonumuza müracaatleri.

Pedal — Zımba — Tel dikiş makinesi. (3413)

Darülâceze menfaatine

Şehir Tiyatrosu komedi kısmında 8 mayıs perşembe günü akşamı saat 21 de

1 — Feyha Talay tarafından viyolonsel resitali. Piyanoda Madam Hege.

2 — Şehir Tiyatrosu san'atkârlarından Bedia, Hâzım, Vasfi tarafından Saz - Caz opereti.

RADYO

Bu günkü program

9,00	Program	18,03	Cazband
9,03	Haberler	18,50	Fasıl heyeti
9,18	Müzik	19,30	Haberler
9,45	Yemek listesi	19,45	Konuşma
★		19,50	Şarkılar
12,30	Program	20,05	Türküler
12,33	Fasıl heyeti	20,15	Konuşma
12,50	Haberler	20,30	Şarkılar
13,05	Fasıl heyeti	21,00	Müzik (Pl.)
13,25	Orkestra	22,30	Haberler
★		22,50	Caz (Pl.)
18,00	Program	23,30	Kapanış.

Yeşilay cemiyetinin 21 inci yıldönümü

Türk gençliğini, içki ve uyuşturucu maddeler iptilâsından kurtararak, memlekete zinde ve çalışkan bir nesil yetiştirmek üzere kurulmuş olan bu hayırlı müessese, bugün yirmi birinci yaşını idrak etmektedir. Yirmi bir yıldır çalışan bu cemiyet, bir çok zaruretlere rağmen, mütemadiyen inkişaf etmiş ve onun doğurduğu Yeşilay gençlik teşkilâtı, bu cemiyetin müspet eserlerinden biridir. Halen bu gayretler neticesi olarak Anadolunun her köşesinde, bilhassa İstanbul ve Ankaranın orta ve yüksek tahsil müesseselerinin hepsinde bir çok azaları bulunmaktadır. Bu mutlu günü Yeşilay, 4/5/941 pazar günü Beyoğlu Fransız tiyatro binasında bir müsamere ile kutluyor.

Teşekkür

Oğlumuz Muvaffak Özbuduna tatbiki icab eden cerrahî bir ameliyeyi derhal teşhis ve memleketçe malûm ve müsellem olan yüksek meharet ve hazakatile ve derin bir şefkatle ifa ederek İnayeti Hakla büyük bir tehlikeyi önlemiş bulunan Haydarpaşa Nümune hastanesi başoperatörü muhterem Bay Feridun Şevket Evrensele ve ameliyatta hazır bulunan Marmara kliniği doktor ve asistanlarına ve oğlumuzun tedavisinde ihtimamlarını gördüğümüz klinik hemşirelerine duyduğumuz derin minnet ve şükranlarımızı sayın gazetenizle iblâğ etmenizi rica ederim.

Ankara avukatlarından Hayrullah Özbudun ve refikası Melâhat Özbudun

Osmanlı Bankası

İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata Idare merkezile, Yenicami ve Beyoğlu şubeleri veznelerile kiralık kasa daireleri, 5 mayıs 941 pazartesi gününden itibaren, iş'arı ahire kadar, aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaklardır.

Vezne saatleri

Saat 9,30 dan saat 13,30 a kadar adi günlerde.

Saat 9,30 dan saat 11,30 a kadar cumartesi günleri.

Kiralık kasa daireleri

Saat 9,30 dan saat 14,30 a kadar adi günlerde.

Saat 9,30 dan saat 12,30 a kadar cumartesi günleri.

YENİ ESERLER

Rüzgâr gibi geçti

Dünyanın her tarafında büyük bir rağbete mazhar olmuş, müteaddid dillere tercüme edilmiş olan maruf Amerikalı kadın muharririn «Rüzgâr gibi geçti» ismile ilk cildi dilimize çevrilmiş olan eserinin ikinci cildi de çıkmıştır. Mevzuunu, Amerikada esaretin ilgasile neticelenen dahilî harbden alan bu eser, okuyucuları büyük bir heyecana sürüklemektedir. İkinci cildin fiatı da 150 kuruştur. Tavsiye ederiz.

Zayi — Maçka - Süleymaniye hattında çalışan 3110 plâka numaralı otobüsümün 940 muayene cüzdanını kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

Tevfik Eron

Zayi — 2192 numaralı taksi otomobilin ön plâkasını zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Yorgi İskarpatiyoti

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İKİ ESİR

Yazan: Lajos Zilahy — 39 — Çeviren: F. Zâhir Törümküney

Erkek bu bakışlardan fışkıran nefret ve istikrahtan titredi. Yüzü pençe pençe kızardı. Yanlış kapı çaldığının farkına vardı. Ayağa kalkmak ve buradan bir an evvel uzaklaşmak istiyordu. Fakat bu kararını yerine getirmek için kendinde kâfi derecede kuvvet bulamıyordu.

Miett bir müddet onun bu halini seyretti. Sonra kendisinden ümid edilmiyen bir huşunetle:

— Efendi, dedi. Böyle âdi bahanelerle bir aile kadınile tanışılmaz. Sizin gibilere yapılacak muamele gayet basittir. Bir polis çağırıp, teslim etmek. Fakat, bir daha bu tarzda hareket etmiyeceğinizi ümid ederek sizi affediyorum. Haydi, marş!

Bu sözler, yabancı adamın üzerinde bir yıldırım tesiri yaptı. Burada biraz daha durursa, bu kadının başına bir felâket getirebileceğini anladı. Ayağa kalktı. Kekeliyerek mırıldandı:

— Affedersiniz... Yanılmışım... Ben.... Ben sizi tanıdığımı zannediyordum....

Miett'in gittikçe sertleşen bakışları altında daha fazla söyliyemedi. Bastonunu koluna taktı. Adeta koşarak uzaklaştı.

Miett bundan sonra bu gibi vak'alarla sık sık karşılaştı. Ne zaman, düşüncelerile başbaşa kalmak için böyle tenha bir yere çekilse, mutlaka birisi musallat oluyor, rahat ve huzurunu kaçırıyordu. Ya, yanına sokulup lâf atıyorlar veyahud, gözlerini devire devire bacaklarına, vücudüne, yüzüne bakıyorlardı. Her sokağa çıkışında âsabını bozan böyle bir maceranın hatırasile dönüyordu.

Bazı geceler gözünü kırpmadan sabahı bulduğu oluyordu. Aşk ihtiyacı gittikçe bütün benliğini sarıyordu.

III

Üç günlük bir yolculuktan sonra bir sabah uzaktan Kief göründü.

Peter pencerenin yanında oturuyordu. Henüz yeni uyanmış, mahmur gözlerle, yaklaşan şehre bakıyordu. İlk anda, nerede bulunduğunu kestiremedi. Bir kaç dakika evvel rüyasında Budapeşte civarındaki bir banyo yerine seyahat ettiğini görüyordu. Rüyasında babası sağdı. Miett'le henüz tanışmış ve gelininden fevkalâde memnun kalmıştı.

Peter pencereden dışarıya bakarken hâlâ bu rüyanın tesiri altındaydı. Tren, sonbaharın bu parlak güneşli sabahında âdeta coşkun bir neş'eyle meçhul şehre doğru uçuyordu. Yavuklusile cilveleşen genç ve oynak bir kadının çığlıklarını andıran kesik düdükler çalıyordu.

Peter yavaş yavaş kendini topluyor, bu trene niçin bindirilmiş olduğunu hatırlıyordu. Başını çevirdi. karşısında Kölber asteğmen oturuyordu. Uyku arasında dizleri Kölber'in dizlerine değdikçe içini tatlı bir ürperme kaplamış, rüyasında bu temasın Miett'in dizlerile olduğunu görmüştü. Sanki onun böyle bir rüya görmesinden Kölber mes'ulmuş gibi dik dik yüzüne baktı. Kölber'in çirkin bir adam olması Peter'in öfkesini büsbütün artırıyordu. Kölber toparlak kafalı, aksi suratlı, yirmi üç yaşlarında bir delikanlıydı. Çapaklı yeşil gözlerinde daimî bir korku ve yeis ifadesi vardı.

Yanıbaşında kaplan ulumasını andıran bir esneme sesi yükseldi. Bu nahiye müdürü iken silâh altına alınmış Bartha Pişta adında bir yedek teğmendi. Pişta gözlerini yumuruklarile oğuşturarak uykulu bir sesle Peter'den sordu:

— Dostum, nereye geliyoruz?

Peter alçak sesle cevab verdi:

— Kiefe.

Pişta kaşlarını kaldırdı. Gözlerini önüne dikti. Elmacık kemiklerinin etrafına ekseriyetle veremlerde görülen dalgalı bir kırmızılık yayılmıştı.

Vagonun açık penceresinden içeriye sabahın saf ve temiz havası doluyordu. Güneş epeyce yükselmiş ve ortalık ısınmağa başlamıştı. Kompartimanda onlardan başka Laytayi, Lukaç ve Mezeyi vardı. Bu suretle tam altı kişi oluyorlardı. Birer, birer onlar da uyandılar.

İçlerinde en yaşlı görüneni Laytayi idi. Laytayi burnunu büzerek pencereden dışarı baktı. Yüzünde nihayetsiz bir teessür ve elem vardı. Kendisi mühendis ve üç çocuk babasıydı. Binaenaleyh bu Kief seyahati onun hiç de hoşuna gitmiyordu. Kırpık bıyıklarını düzelterek pencereden çekildi.

Lukaç, serçe parmağının uzun tırnağile diğer tırnaklarını temizliyor ve hiç etrafına bakınmıyordu. Yüzünde bütün servetini kaybetmiş bir kumarbaz ifadesi avrdı.

Hepsinin de rütbeleri teğmendi. İçlerinde yalnız Mezeyi üstteğmen bulunuyordu. Mezeyi kapının yanında oturuyor, gözlerinden kendisinin nasıl olup da bu sivil bozması yedek subayların arasına düştüğünü düşündüğü okunuyordu.

Pek konuşmuyorlardı. Hepsinin de ruhlarında ağır bir üzüntü vardı. Kiefte kendilerini ne gibi sürprizlerin beklediğini düşünüyorlardı. Mukadderatlarını, meçhul bir kuvvetin sevk ve idare ettiğini hissediyorlardı.

Bartha Pişta tıraşı uzamış yüzünü kaşıyarak homurdandı:

— Bari burada doğru dürüst bir yiyecek bulsak!

Sonra Kölber'e döndü. Almanca olarak yüksek sesle söyledi:

— Kamarad! Şu konyak şişeni versene biraz buraya!

Kölber almancadan başka bir lisan bilmiyordu. Derhal ayağa kalktı. Küçük çantasını indirdi. İçinden konyak şişesini çıkarıp Pişta'ya uzattı.

İstasyona vardıkları zaman onları süngülü askerler karşıladı. Neferler üç günlük tren yolculuğundan pek bunalmış olacaklardı ki, tren durur durmaz kırk kişilik vagonlardan büyük bir sevincle atlamağa başladılar.

(Arkası var)